

Huskeliste i snuprosessen

Samling av voksne som skal drive snuprosess av en elevgruppe, en klasse eller et trinn byr på mange utfordringer. For å sikre en best mulig felles tilnærming i arbeidet, og for å sikre best mulig resultater på både kort og lang sikt, er det gitt en rekke føringer nedenfor. Noen kan virke selvfølgelige. Noe av nøkkelen til gode resultater ligger i en fellesforståelse av det selvfølgelige.

Gjennomføring

- Hovedsignal når det settes kryss: Det er alltid synd at en elev glemmer seg og får kryss. Det er mulig å sende gode signaler og ansvarliggjøre/ sette kryss samtidig.
- I snuprosessen: Ikke gi sjanser. Da legger man til rette for at elever skal teste grenser, og åpner for forskjellsbehandling eller for at elever begynner å diskutere/ kverulere: "Du ga Anna en sjanse. Da vil jeg også ha en sjanse."
- Elevene må fortløpende få vite om de har fått kryss, og hvorfor. For de aller fleste holder det at de får vite det i slutten av timen. Lærer holder da tilbake de elevene som har glemt seg, og gjør rede for hva som skjedde og når. Signalet bør samtidig være at "trenger du hjelp så kan vi ta det opp i elevsamtalen", og "lykke til resten av dagen. Jeg tror du kommer til å få til."
- Lærer skal bare sette kryss på den han/ hun ser. Er man ikke 100 prosent sikker i situasjonen så kommer tvilen eleven til gode. Alle elever behandles likt. Den som glemmer seg for første gang må også sees på det. Det er verdt å merke seg at det alltid er enklere å se eleven som har med seg en negativ historie, og som har gjort flest negative ting tidligere.
- Bruk tid på å tenke over hva som kan være mulige feller for elevene. Hva er grunnen til at elever til stadighet tar dårlige valg, eller gjør ting som de voksne forventer at elever ikke skal gjøre. Hvordan kan vi voksne være i forkant av dårlige valg, og dermed kunne begrense kjeft,

negativitet, irrettesettelser, blikk etc. Dette er en hovedutfordring for enhver lærer.

- Dersom mere enn 3-4 elever tar gale valg samtidig, så bør læreren ta det på egen kappe. Da kan læreren stoppe situasjonen og si at "nå har vist ikke jeg vært tydelig nok. Jeg tar det en gang til. Det jeg ønsker av dere er...." Et krysskjema kan brukes på ulike vis. Det er ikke et automatvåpen som kan brukes ukritisk.
- Et vedvarende signal til elevene: Er det noe du vil prate om, så vil jeg gjerne prate med deg om det. Tid og sted må lærer bestemme. Det passer ikke nå, men vi kan sette av tid når jeg har elevsamtaler/ i friminutt/ i fritimen/ etter skoletid. Be meg om elevsamtale dersom det er noe du vil.
- Snuprosess: Er det noen som sliter de første dagene så signaliser tydelig "hold ut, hold ut. Vi skal hjelpe deg. Det er veldig strengt nå, men vi skal ta opp disse tingene i elevsamtaler om noen dager, og da skal vi gjøre det vi kan for å hjelpe deg. Kan du tenke over til da hva du ønsker at vi skal gjøre for at du skal få til. Er det noe du ønsker at vi skal gjøre nå?" Et hovedsignal må være at standardene står, men jeg/ vi skal hjelpe deg med å få til.
- Dersom noen elever får flere enn fire kryss i løpet av en dag, og ikke bryr seg om de får mange flere, om de ødelegger for andre og utfordrer læreren, så må læreren bruke de andre verktøyene man normalt sett ville brukt. Det må være et hovedprinsipp i skolen at ingen under noen omstendighet har rett til å ødelegge for andre. Klarer ikke eleven å ta seg inn selv så kreves aktiv hjelp fra voksne i skolen. Kanskje må eleven ut av klasserommet for å sitte et annet sted hvor eleven ikke ødelegger for andre. Kanskje må man ringe foreldrene. Disse elevene må fanges opp raskt med elevsamtaler som kan hjelpe med å løfte dem opp av den negative rollen de er i.
- Vikar i klassen: Bruk i størst mulig grad vikarer som elevene kjenner og som kjenner elevene. Alle voksne som skal være i klassen i snufasen bør ha god innsikt i standarder, rutiner og i hvordan snufasen gjennomføres. Dette er i hovedsak skoleledelsens ansvar.

- I snufasen bør ikke elevene ha undervisningsopplegg som er for avanserte, eller som legger til rette for at elever ikke skal lykkes. Tradisjonell litt firkantet lærerstyrt undervisning, med individuelt selvstendig arbeide vil være godt nok.
- Spesielt i snufasen, men også noe i tiden etter, bør man ikke ha mye av prosjektuker eller "spesielle dager" på skolen eller andre steder som kan legge til rette for at elever tar gale valg.
- Omtrent hver 14 dag bør hjemmene få et brev hvor det står litt om situasjonen i klassen, hva man jobber med, og at det bør være lav terskel for kontakt mellom skole og hjem, begge veier.
- Skill belønning fra anerkjennelse. En av de viktigste drivkreftene for endring er det å lykkes og få anerkjennelse fra en voksen. Anerkjennelse for gode valg elevene tar, bør flomme.
- Ikke bruk belønningsstrategier for at elevene skal gjøre så godt de kan. Bruk heller positive konsekvenser i etterkant. Det er stor forskjell på å si "Er dere greie denne uka så skal dere få se film." og "Nå har dere jobba veldig bra den siste uka så nå tar vi en time fri ute/ vi ser en film/ vi går ned på idrettsbanen." Normalen bør være at voksne har forventninger til at dere vil få til, vi skal hjelpe elevene, men vi belønner i utgangspunktet ikke folkeskikk.

Føring

- Mantra til elevene: I denne klassen skal alle bare passe på seg selv. Så skal jeg passe på de andre. "Du passer på deg selv, så skal jeg passe på resten."
- Skill mellom sladring om småting på den ene siden, og forventningen til alle elever om å si i fra dersom de ser at andre ikke har det bra, eller de selv er utsatt for noe som oppleves negativt. Sladring er uakseptabelt, mens forventningen om å si i fra bør være markant.

- Elevene bør så langt det går sitte en og en i snufasen, slik at man bare har sin egen plass og passe på. Alle bør ha ansiktet vendt fremover mot tavla og læreren, slik at læreren kan få øyenkontakt med alle.

Rutiner

- Gjør bruk av visuelle signaler på tavla. (Røde, gule og kanskje etterhvert grønne ark med klare føringer på.) Alle timer bør i utgangspunktet starte med rødt ark. All fokus mot læreren. Etter hvert bør man veksle på bruken av ark i timer. Læreren bør gjentatte ganger ta opp med eleven hva som ligger i føringene. Også med bruk av grønt ark må det ligge klare føringer for hva man kan og ikke kan gjøre.
- Bruk mye tid på forespeiling og evaluering når elever skal inn i nye aktiviteter, når man skal gå fra en aktivitet til en annen, eller skal gjøre ting hvor man aner at dette kan bli vanskelig for noen. Se på forespeiling og evaluering som en fast rutine man bør bruke regelmessig.
- Rutine: Når lærer har hatt en innledning/ undervisningsøkt og elever skal arbeide selvstendig, da skal eleven ha lagt frem loggboka på hjørnet av pulten, slik at læreren kan gå rundt å samle den inn. Da går ikke innsamling ut over tiden man kan bruke til arbeid.
- Klargjør rutiner for elevene. Dette bør gjøres av den enkelte lærer som har elevene. Slik skal det være i mine timer.. Dette er mine forventninger til dere.
- Teamet bør hver uke sette av fast tid på team-/ trinntid hvor man løfter frem "felles ledelse" med standarder, rutiner, kaosfaktorer og felles strategier. Teamet bør regelmessig reflektere rundt om man trenger enda bedre rutiner for å få elever til å ta bedre valg.

Elevsamtaler

- Metode for å styre elever som alltid skal diskutere, komme med innspill eller innsigelser, har en egen agenda, kverulerer eller er høylydt negativ: "Jeg hører at du har mange meninger, og det er fint, men det

passer ikke å snakke om disse tingene i timene. Hvor mye tid trenger du i løpet av en uke slik at vi kan snakke om disse tingene? Kan du skrive opp alt du ønsker å snakke om eller har meninger om, så tar vi det i elevsamtalen? Trenger du en bok å skrive i?" Signalet fra læreren er at jeg tar deg alvorlig, men tid og sted må jeg bestemme.

- Lærere bør være på tilbudssiden i alle elevsamtaler. "Kom til meg om det er noe. Er det noe jeg kan hjelpe deg med for at du skal få til, eller for at du skal få det bedre? Er det noe jeg kan gjøre for at ... engelsktimene... skal bli bedre for deg?" For noen kan det være en utfordring å signalisere det samme i timene som man gjør i elevsamtalene.
- Rommet hvor man skal ha elevsamtaler bør være reservert og klargjort i forkant, slik at man slipper å gå på jakt etter rom sammen med eleven.
- Snuprosessen stiller store krav til de praktisk- estetiske fagene. Her trengs ofte en større grad av klargjøring av hva som er forventet, hvordan ting skal foregå, og hva som kan bli utfordringen for noen.
- Det bør også brukes en fast ukentlig tid for å snakke om enkeltelever. Dersom det er enkeltelever noen sliter med, så bør det løftes frem. Hvilke strategier har andre erfaring med kan virke inn mot eleven? Også elever som har lykkedes med noe bør sees på det.
- Forsinka positive kommentarer. Informasjon om elever som har tatt gode valg eller har lykkedes på et område bør deles. Andre voksne som har fått vite at "Anders hadde med seg gymtøy for første gang i dag", eller "Celine har jobbet godt i alle timene i dag", kan møte eleven det gjelder med Forsinka positive kommentarer. Alle ønsker å bli sett med det positive øyet. Det er praktisk relasjonsbygging.

